

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Sprawozdanie Niezależnego Biegłego Rewidenta z Badania

Rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2017 r.

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa, Polska
Tel. +48 (22) 528 11 00
Faks +48 (22) 528 10 09
kpmg@kpmg.pl

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA („SPRAWOZDANIE Z BADANIA”)

Dla Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 24 („Grupa Kapitałowa”), na które składa się skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2017 r., skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 r., sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym oraz skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2017 r. oraz informacje dodatkowe i noty objaśniające („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Odpowiedzialność Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej („Jednostki Dominującej”) oraz Rady Nadzorczej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Jednostki Dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („MSSF UE”) oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Zarząd Jednostki Dominującej jest odpowiedzialny również za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395) („ustawa o rachunkowości”), Zarząd Jednostki Dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w tej ustawie.

Odpowiedzialność Biegłego Rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Naszym zadaniem jest, w oparciu o przeprowadzone badanie, wyrażenie opinii o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089) („ustawa o biegłych rewidentach”),

- Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania, przyjętych uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. („KSRF”), oraz
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) („rozporządzenie UE”).

Regulacje te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnego z zasadami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi regulacjami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że każde z osobna lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ ryzyko oszustwa może obejmować zmywy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub ominięcie systemu kontroli wewnętrznej.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy Kapitałowej, ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Jednostki Dominującej, obecnie lub w przyszłości.

Nasze badanie polegało na przeprowadzeniu procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i informacji ujawnionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od naszego osądu, w tym oceny ryzyka wystąpienia istotnego zniekształcenia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym spowodowanego oszustwem lub błędem. Przeprowadzając ocenę tego ryzyka bierzemy pod uwagę kontrolę wewnętrzną związaną ze sporządzeniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przedstawiającego rzetelny i jasny obraz, w celu zaplanowania stosownych do okoliczności procedur badania, nie zaś w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej w Grupie Kapitałowej. Badanie obejmuje również ocenę odpowiedności stosowanej polityki rachunkowości, zasadności szacunków dokonanych przez Zarząd Jednostki Dominującej oraz ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia

W trakcie przeprowadzonego badania zidentyfikowaliśmy poniżej opisane najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia („kluczowe sprawy badania”), w tym spowodowane oszustwem, oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych spraw. Do kluczowych spraw badania odnosimy się w kontekście naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii na jego temat i nie wyrażamy osobnej opinii o tych sprawach.

Kluczowe sprawy badania

Nasze procedury

Wycena rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych („OC komunikacyjne”)

Wartość księgowa rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych na dzień 31 grudnia 2017 r.: 13.544 milionów złotych i na dzień 31 grudnia 2016 r.: 12.551 milionów złotych.

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 38.1.1 informacji dodatkowych i not objaśniających „Ubezpieczenia majątkowe i osobowe” na stronach 174-176, Nota 38.2.1 informacji dodatkowych i not objaśniających „Ubezpieczenia majątkowe i osobowe” na stronie 178, Nota 38.3 informacji dodatkowych i not objaśniających „Dane ilościowe” na stronie 180, Nota 38.4 informacji dodatkowych i not objaśniających „Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych” na stronach 181-182.

Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych stanowią istotny element rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykazywanych w pasywach bilansu Grupy Kapitałowej. W ramach tego salda przedmiotem naszego badania były między innymi:

- rezerwa na szkody osobowe dotyczące rent, które zaistniały przed dniem 31 grudnia 2017 r. i zostały zgłoszone do Grupy Kapitałowej („rezerwy rentowe”),
- rezerwy na szkody osobowe i majątkowe, które zaistniały przed dniem 31 grudnia 2017 r., ale nie zostały jeszcze zgłoszone do Grupy Kapitałowej, w tym na zadośćuczynienia („rezerwy IBNR”).

Wycena rezerw IBNR oraz rezerw rentowych wiąże się z istotną niepewnością dotyczącą szacunków, gdyż wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz skomplikowanych i subiektywnych założeń. W szczególności niepewność szacunków dotyczy rozwoju szkód osobowych, w tym rent oraz szkód z tytułu zadośćuczynień, co wynika z braku pełnej informacji dotyczącej tego typu szkód zaistniałych w przeszłości, dla których nadal istnieje ryzyko wypłaty świadczeń. Ponadto istnieje naturalna niepewność co do ostatecznej wartości wypłat, wynikająca między innymi z czynników

W ramach procedur badania dokonaliśmy oceny procesu oraz polityk rachunkowości w zakresie wyceny rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla OC komunikacyjnego jak również dokonaliśmy analizy systemu kontroli wewnętrznej.

Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu ze strony naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu aktuariatu, obejmowały, między innymi:

- ocenę stosowanych przez Grupę Kapitałową metod wyceny poprzez odniesienie się do wymogów prawnych i regulacyjnych, w tym odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej, a także ocenę ciągłości ich stosowania;
- testowanie zaprojektowania, wdrożenia i działania kluczowych mechanizmów kontrolnych wbudowanych w procesy:
  - tworzenia i aktualizacji założeń aktuarialnych;
  - weryfikacji jakości danych o szkodach wypłaconych i zgłoszonych, służących m.in. kalkulacji rezerw IBNR;
  - weryfikacji jakości danych takich jak wiek i płeć rentobiorcy, wysokość świadczenia rentowego, czy rodzaj renty, służących wyliczeniom rezerw rentowych i rezerw IBNR;
- niezależne przeliczenie istotnych rezerw IBNR oraz wyjaśnienie wszelkich istotnych różnic w stosunku do kalkulacji dokonanych przez Grupę Kapitałową;

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p>demograficznych oraz braku szczegółowych rozwiązań prawnych regulujących wysokość wypłat z tytułu zadośćuczynień.</p> <p>Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę rezerw IBNR oraz rezerw rentowych. Kluczowymi założeniami są: współczynniki rozwoju szkód, stopy dyskontowe, zmiany wysokości świadczeń rentowych w przyszłości, przewidywany okres ich wypłaty oraz założenia dotyczące zakładanej śmiertelności.</p> <p>Wyliczenie rezerw IBNR oraz rezerw rentowych wymaga zastosowania skomplikowanych formuł i budowy narzędzi obliczeniowych, które mogą nie działać prawidłowo i/ lub do których mogą zostać wykorzystane niepoprawne/ niekompletne dane i/ lub opisane powyżej założenia. Ponadto, istnieje szereg dopuszczalnych metod aktuarialnych służących ustalaniu wysokości rezerw IBNR (w tym rezerw na szkody z tytułu zadośćuczynień) oraz rezerw rentowych, a ocena zasadności zastosowania konkretnej metody oraz założeń wymaga istotnego osądu Zarządu Jednostki Dominującej.</p> <p>Kompletność i jakość danych służących do wyliczeń aktuarialnych Grupy Kapitałowej również stanowiły istotny obszar naszego badania.</p> <p>Z powyższych względów wycena rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych została przez nas uznana za kluczową sprawę badania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • niezależne przeliczenie istotnych rezerw rentowych oraz wyjaśnienie wszelkich istotnych różnic w stosunku do kalkulacji dokonanych przez Grupę Kapitałową; • w zakresie sporządzonych przez Grupę Kapitałową analiz historycznego wykorzystania rezerw IBNR: <ul style="list-style-type: none"> ○ ocenę metod przyjętych przy sporządzaniu tych analiz; ○ ocenę wyników tych analiz; ○ zastosowanie tych wyników do oceny metod i kluczowych założeń przyjętych przez Grupę Kapitałową w wycenie rezerw IBNR na dzień 31 grudnia 2017 r.; • ocenę racjonalności kluczowych założeń przyjętych przez Grupę Kapitałową do wyceny rezerw rentowych i rezerwy IBNR, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> ○ dla współczynników rozwoju szkód, ocenę sposobu ich ustalenia w oparciu o historyczne dane o szkodach wypłaconych i zgłoszonych; ○ dla stopy dyskontowej, porównanie przyjętego przez Grupę Kapitałową poziomu do wysokości historycznych stóp zwrotu z portfela lokat oraz dostępnych prognoz i danych rynkowych; ○ dla zmian wartości świadczeń rentowych (indeksacja świadczeń rentowych), ocenę wyników analiz historycznych zmian wartości świadczeń rentowych; ○ dla przyjętych tablic śmiertelności, porównanie z publicznie dostępnymi danymi statystycznymi dotyczącymi liczby zgonów w Polsce w poszczególnych przedziałach wiekowych; • ocenę wpływu zmian w opisanych powyżej kluczowych założeniach na zmianę wysokości rezerw rentowych i rezerw IBNR w badanym okresie; • analizy zmian w czasie wartości rezerw rentowych i rezerw IBNR.

Kluczowe sprawy badania

Nasze procedury

Wycena rezerwy ubezpieczeń na życie

Wartość księgowa rezerwy ubezpieczeń na życie na dzień 31 grudnia 2017 r.: 16.060 milionów złotych i na dzień 31 grudnia 2016 r.: 15 928 milionów złotych.

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 38.1.2 informacji dodatkowych i not objaśniających „Ubezpieczenia na życie” na stronach 176-178, Nota 38.2.2 informacji dodatkowych i not objaśniających „Ubezpieczenia na życie” na stronach 178-179, Nota 38.3 informacji dodatkowych i not objaśniających „Dane ilościowe” na stronie 180, Nota 38.5 informacji dodatkowych i not objaśniających „Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie” na stronach 182-183.

Rezerwa ubezpieczeń na życie stanowi istotny element rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykazanych w zobowiązaniach Grupy Kapitałowej.

Wycena rezerwy ubezpieczeń na życie wiąże się z istotną niepewnością dotyczącą szacunków, gdyż wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń, w tym takich o długim horyzoncie czasowym. Założenia te służą za dane wejściowe do modeli wyceny wykorzystujących metody aktuarialne.

Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę rezerwy ubezpieczeń na życie. Kluczowymi założeniami są stopy dyskontowe oraz założenia dotyczące śmiertelności i wypadkowości.

Ponadto wyliczenie rezerwy ubezpieczeń na życie wymaga zastosowania skomplikowanych formuł i budowy narzędzi obliczeniowych, które mogą być niepoprawnie zdefiniowane i/ lub do których mogą zostać wykorzystane niepoprawne lub niekompletne dane lub założenia.

Kompletność i jakość danych służących do wyliczeń aktuarialnych Grupy Kapitałowej również stanowiły istotny obszar naszego badania.

Z powyższych względów wycena rezerwy ubezpieczeń na życie została przez nas uznana za kluczową sprawę badania.

W ramach procedur badania dokonaliśmy oceny procesu oraz polityk rachunkowości w zakresie wyceny rezerwy ubezpieczeń na życie jak również dokonaliśmy analizy systemu kontroli wewnętrznej.

Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu ze strony naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu aktuariatu, obejmowały, między innymi:

- ocenę stosowanych przez Grupę Kapitałową kluczowych założeń – wysokości stóp dyskontowych, śmiertelności oraz wypadkowości – poprzez odniesienie się do wymogów prawnych i regulacyjnych, w tym odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej;
- testowanie zaprojektowania, wdrożenia i działania kluczowych mechanizmów kontrolnych wbudowanych w procesy:
  - tworzenia i aktualizacji założeń aktuarialnych;
  - weryfikacji jakości danych takich jak rodzaj ubezpieczenia, wiek i płeć ubezpieczonego, suma i okres ubezpieczenia;
- na wybranej próbie polis aktywnych na dzień 31 grudnia 2017 r., niezależne przeliczenie rezerwy ubezpieczeń na życie poprzez odtworzenie kalkulacji Grupy Kapitałowej oraz ocenę wszelkich istotnych różnic w stosunku do kalkulacji dokonanych przez Grupę Kapitałową;
- ocenę racjonalności kluczowych założeń przyjętych przez Grupę Kapitałową do wyceny rezerwy ubezpieczeń na życie na dzień 31 grudnia 2017 r., w szczególności dla

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
	<p>stopy dyskontowej, tablic śmiertelności i współczynników wypadkowości, poprzez porównanie do ich historycznych wartości oraz dostępnych prognoz lub innych danych rynkowych i statystycznych.</p>
Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p><i>Utrata wartości kredytów udzielonych klientom w działalności bankowej</i></p>	
<p>Wartość bilansowa należności z tytułu kredytów udzielonych klientom w działalności bankowej wyniosła na dzień 31 grudnia 2017 r. 169.457 mln zł, a na dzień 31 grudnia 2016 r. 44.998 mln zł. Wartość księgowa odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów udzielonych klientom wyniosła na dzień 31 grudnia 2017 r. 8.839 mln zł, a na dzień 31 grudnia 2016 r. 3.062 mln zł.</p>	
<p>Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 33.6 informacji dodatkowych i not objaśniających „Pożyczki” na stronach 160-163, Nota 33.7 informacji dodatkowych i not objaśniających „Utrata wartości aktywów finansowych i należności” na stronach 163-169.</p>	
<p>Należności z tytułu kredytów udzielonych wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.</p>	<p>W ramach procedur badania dokonaliśmy oceny procesu oraz polityk rachunkowości w zakresie tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz rezerw na udzielone zobowiązania o charakterze pozabilansowym jak również dokonaliśmy analizy systemu kontroli wewnętrznej ze szczególnym uwzględnieniem kontroli automatycznych w systemach IT Banków.</p>
<p>Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości stanowią najlepszy szacunek strat kredytowych poniesionych w odniesieniu do należności od klientów na dzień bilansowy.</p>	<p>Procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu IT, obejmowały między innymi:</p>
<p>Obszar ten uznaliśmy za kluczową sprawę badania ponieważ, biorąc pod uwagę wielkość portfela kredytowego, odpisy z tytułu utraty wartości należności od klientów oraz rezerwy na udzielone zobowiązania o charakterze pozabilansowym stanowią znaczący szacunek, mają zasadniczy wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe jak również wymagają od Zarządów Banku Pekao SA i Alior Banku SA (dalej razem „Banki”) zastosowania istotnego osądu. W szczególności:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ocenę zaprojektowania i wdrożenia kontroli wewnętrznych w procesie identyfikacji przesłanek utraty wartości oraz kalkulacji odpisów aktualizujących (w podejściu grupowym i indywidualnym) jak również testowanie efektywności tych kontroli. Nasze procedury skupiały się w szczególności na kontrolach w zakresie, terminowego monitorowania sytuacji kredytobiorców oraz kalkulacji odpisów; • procedury analityczne w zakresie struktury i dynamiki zmian salda należności kredytowych oraz parametrów odzwierciedlających jakość portfela kredytowego oraz poziom odpisów, mające na celu identyfikację grup należności
<ul style="list-style-type: none"> • w przypadku kredytów i pożyczek ocenianych indywidualnie, znajdujących się w portfelu bez rozpoznanej utraty wartości, występuje ryzyko nieterminowej identyfikacji przesłanek utraty wartości a tym samym błędnej wyceny w sprawozdaniu finansowym, ze szczególnym uwzględnieniem przesłanek utraty 	

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p>wartości, które następują przed wystąpieniem opóźnień w spłacie należności kredytowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> w odniesieniu do kredytów i pożyczek ocenianych indywidualnie, znajdujących się w kategorii z rozpoznaną utratą wartości, występuje ryzyko przyjęcia niewłaściwych założeń w procesie wyceny w zakresie przyjętych scenariuszy odzysku, wyceny zabezpieczeń czy też przyjętych przez Banki terminów planowanych przepływów pieniężnych. w odniesieniu do kredytów i pożyczek ocenianych grupowo i portfelowo, występuje ryzyko doboru niewłaściwych danych do wyznaczenia parametrów modeli statystycznych, które mogą nie odzwierciedlać rzeczywistego poziomu strat kredytowych na dany dzień bilansowy. Ponadto występuje ryzyko błędów w procesie kalkulacji odpisów. 	<p>kredytowych z niedoszacowanymi odpisami aktualizującymi</p> <ul style="list-style-type: none"> analizę metodyki tworzenia odpisów aktualizujących i rezerw na ekspozycje kredytowe zarówno metodą grupową jak i indywidualną pod kątem zgodności z wymogami odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej jak i praktyką rynkową; <p>Procedury specyficzne dla należności kredytowych ocenianych indywidualnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> niezależna ocena w zakresie identyfikacji przesłanek utraty wartości, z uwzględnieniem sytuacji finansowej kredytobiorcy, oceny dokumentacji wewnętrznej Banków dotyczącej monitoringu klienta oraz analizy dotychczasowej realizacji warunków umowy kredytowej dla wybranej próby; dla wybranej próby kredytów, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości i wyliczono odpis z tytułu utraty wartości metodą indywidualną – niezależne przeliczenie wartości odpisów jak również ocena kluczowych założeń przyjętych przez Banki w zakresie oceny sytuacji finansowej klienta, przyjętej przez Banki strategii wobec danego klienta jak i pozostałych komponentów kalkulacji odpisów takich jak wartość zabezpieczenia czy też planowane daty przepływów pieniężnych; dla wybranych klientów z sektora odnawialnych źródeł energii, ocena racjonalności przyjętych przez Alior Bank SA (dalej „Alior Bank”) prognoz w zakresie cen energii oraz cen świadectw pochodzenia energii odnawialnej oraz zgodności przyjętych założeń do kalkulacji utraty wartości z przyjętą przez Alior Bank strategią wobec tego sektora.
<p>Kategorią należności kredytowych, dla których oszacowanie odpisów z tytułu utraty wartości wiązało się z występowaniem szczególnie istotnej niepewności są ekspozycje wobec spółek z sektora odnawialnych źródeł energii (farmy wiatrowe). Związane jest to z dużą zmiennością cen świadectw pochodzenia energii odnawialnej będących istotnym źródłem ich przychodów.</p>	<p>Procedury specyficzne dla należności kredytowych ocenianych grupowo i portfelowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocena założeń oraz danych wykorzystanych w estymacji modeli dla poszczególnych kluczowych parametrów ryzyka kredytowego, takich jak w szczególności prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD), strata wynikająca z niewykonania zobowiązania (LGD) czy okres ujawnienia straty (LIP) jak również analiza

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
	<p>wyników walidacji przeprowadzonej przez Banki;</p> <ul style="list-style-type: none"> ocena adekwatności odpisów na straty zaistniałe niezareportowane poprzez odniesienie do strat kredytowych realizowanych na poszczególnych portfelach jednorodnych w przeszłości; weryfikacja poprawności przypisania parametrów modelu utraty wartości do poszczególnych kredytów i pożyczek na podstawie charakterystyk portfeli jednorodnych, np., statusu przeterminowania; niezależne przeliczenie odpisów na straty zaistniałe niezareportowane jak i kolektywnych odpisów portfelowych przy wykorzystaniu kluczowych parametrów ryzyka kredytowego stosowanych przez Banki.

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p><i>Ujmowanie przychodów z tytułu uzyskanych odsetek oraz prowizji i opłat w działalności bankowej</i></p> <p><i>Przychody z tytułu odsetek za okres zakończony dnia 31 grudnia 2017 r. wyniosły 8.265 mln zł, a za okres zakończony dnia 31 grudnia 2016 r. wyniosły 3.793 mln zł. Przychody z tytułu prowizji i opłat za okres zakończony dnia 31 grudnia 2017 r. wyniosły 1.921 mln zł, a za okres zakończony 31 grudnia 2016 r. wyniosły 590 mln zł.</i></p> <p><i>Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 12 informacji dodatkowych i not objaśniających „Przychody netto z inwestycji” na stronie 130, Nota 11 informacji dodatkowych i not objaśniających „Przychody z tytułu prowizji i opłat” na stronie 129.</i></p> <p><i>Ujęcie przychodów z tytułu odsetek, prowizji i opłat wymaga zastosowania osądu w zakresie klasyfikacji przychodów jako:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>opłat stanowiących integralną część efektywnej stopy procentowej (wykazywanej w saldzie przychodów z tytułu odsetek);</i> <i>opłaty ujmowanej w momencie świadczenia usługi (rozliczane w czasie) lub;</i> <i>opłaty ujmowane jednorazowo w momencie wykonania istotnej czynności (wykazwane w saldzie przychodów z prowizji i opłat).</i> 	<p><i>W ramach procedur badania dokonaliśmy oceny środowiska kontroli wewnętrznej w zakresie klasyfikacji, ujęcia i prezentacji przychodów z tytułu opłat i prowizji oraz przychodów odsetkowych. Dokonaliśmy również oceny kontroli automatycznych w systemach IT Banków kluczowych w procesie rozpoznania przychodów.</i></p> <p><i>Nasze procedury badania w zakresie poprawności ujęcia przychodów z tytułu opłat i prowizji obejmowały między innymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>analizę polityk rachunkowości Banków w zakresie ujmowania przychodów pod kątem jej zgodności z wymogami odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej w zakresie klasyfikacji, momentu ujęcia</i>

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p><i>W szczególności dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom występuje konieczność dokonania oceny i przypisania przychodów bezpośrednio związanych z powstaniem aktywa finansowego, które powinny być ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.</i></p> <p><i>Obszar ten uznaliśmy za kluczową sprawę badania ponieważ przychody te mają istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, stanowią kluczowy element oceny dochodowości Banków jak również wymagają zastosowania przez Zarządy Banków osądu w zakresie klasyfikacji.</i></p> <p><i>Niepoprawna klasyfikacja i podział przychodów z tytułu prowizji i opłat może skutkować ujęciem przychodów w niewłaściwej wysokości i okresie, szczególnie w przypadku jednorazowego ujmowania przychodów w sytuacji, gdy przychód stanowi element efektywnego zwrotu z aktywa bądź występuje obowiązek świadczenia określonych usług w kolejnych okresach.</i></p>	<p><i>przychodów oraz wyliczenia efektywnej stopy procentowej;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ocenę zaprojektowania i wdrożenia kontroli wewnętrznych w zakresie naliczania przychodów odsetkowych, kalkulacji efektywnej stopy procentowej jak i parametryzacji produktów;</i> • <i>weryfikację poszczególnych kategorii przychodów z tytułu prowizji i opłat pod kątem zgodności ich ujmowania z przyjętą polityką rachunkowości;</i> • <i>analizę poprawności klasyfikacji i rozliczania poszczególnych komponentów przychodu prowizyjnego poprzez analizę umów oraz innych dokumentów źródłowych określających zasady wynagradzania Banków na wybranej próbie;</i> • <i>analizę założeń i parametrów wykorzystywanych w modelu relatywnej wartości godziwej;</i> • <i>sprawdzenie poprawności klasyfikacji istotnych opłat i prowizji;</i> • <i>przeprowadzenie procedur analitycznych w zakresie racjonalizacji poziomu przychodów odsetkowych w oparciu o rekalkulację na bazie sald i efektywnej stopy procentowej poszczególnych ekspozycji w podziale na główne kategorie przychodów odsetkowych.</i>
Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p><i>Sprawowanie kontroli nad jednostkami zależnymi</i></p>	
<p><i>Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 2.2 informacji dodatkowych i not objaśniających „Jednostki Grupy PZU oraz jednostki stowarzyszone” na stronach 15-20, Nota 2.4 informacji dodatkowych i not objaśniających „Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU” na stronach 24-33, Nota 5.4.1 informacji dodatkowych i not objaśniających „Osady w zakresie sprawowania kontroli” na stronach 53-54.</i></p>	
<p><i>Na dzień 31 grudnia 2017 r. Zarząd Jednostki Dominującej uznał, że sprawuje kontrolę nad Bankami, w których Jednostka Dominująca nie posiada większości praw głosu wśród akcjonariuszy. W celu potwierdzenia posiadania kontroli Zarząd Jednostki Dominującej przeprowadził analizę, czy Grupa Kapitałowa dysponuje prawami, które są wystarczające do</i></p>	<p><i>Nasze procedury badania obejmowały, między innymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ocenę zastosowanego przez Zarząd Jednostki Dominującej podejścia do analizy posiadania kontroli nad Bankami w świetle wymogów odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej, w szczególności dotyczących władzy w</i>

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p>zapewnienia władzy, czyli praktycznej możliwości kierowania istotnymi działaniami Banków.</p> <p>Powyższa analiza charakteryzuje się wysokim stopniem złożoności ze względu na konieczność uwzględnienia szeregu różnorodnych aspektów związanych z działalnością Banków i Jednostki Dominującej. Przeprowadzenie powyższej analizy wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej wypracowania profesjonalnych i subiektywnych osądów w celu dokonania oceny wpływu na posiadanie władzy nad Bankami.</p> <p>Z powyższych względów kwestia posiadania kontroli nad jednostkami powiązаныmi została przez nas uznana za kluczową sprawę badania.</p>	<p>przypadku nieposiadania większości praw głosu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenę spełnienia poszczególnych przesłanek analizowanych przez Zarząd Jednostki Dominującej w kontekście ich wpływu na posiadanie przez Jednostkę Dominującą władzy nad Bankami, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ analizę zawartych porozumień z innymi akcjonariuszami w zakresie zapisów dotyczących wspólnego głosowania na walnych zgromadzeniach zgodnie ze stanowiskiem Jednostki Dominującej; ○ niezależną ocenę historycznej frekwencji akcjonariuszy i rozkładu głosów na walnych zgromadzeniach Banków; ○ analizę składu organów nadzorczych i/ lub zarządzających Banków w zakresie obecności i ilości przedstawicieli Jednostki Dominującej w tych organach; ○ ocena, czy Grupa Kapitałowa ma dostęp do korzyści ekonomicznych wynikających z inwestycji w Banki niedostępnych dla innych akcjonariuszy poprzez analizę podjętych i planowanych działań spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej i Banków w zakresie wspólnych przedsięwzięć mających na celu osiągnięcie synergii kosztowych i przychodowych. • analizę potencjalnych ograniczeń władzy wynikających z umowy nabycia akcji oraz innych umów zawartych w procesie nabycia.

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p>Rozliczenie ceny nabycia akcji Banku Pekao SA („Pekao”)</p> <p>Wartość księgowa wartości firmy z nabycia Pekao na dzień 31 grudnia 2017 r.: 1.586 milionów złotych.</p> <p>Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 2.4.1 informacji dodatkowych i not objaśniających „Nabycie akcji Pekao” na stronach 24-28, Nota 5.6 informacji dodatkowych i not objaśniających „Metoda nabycia” na stronach 55-58, Nota 26 informacji dodatkowych i not objaśniających „Wartość firmy” na stronach 138-141.</p> <p>Jak opisano w nocie 2.4.1 informacji dodatkowych i not objaśniających, w dniu 7 czerwca 2017 r. sfinalizowana została</p>	<p>Nasze procedury badania, przeprowadzane przy udziale naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu wycen, obejmowały, między innymi:</p>

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p>transakcja nabycia przez Jednostkę Dominującą 20% akcji Pekao. W związku z objęciem kontroli nad Pekao, Zarząd Jednostki Dominującej dokonał alokacji ceny nabycia, tj. wyceny do wartości godziwej przejętych możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań Pekao, w tym także takich które nie były uprzednio ujmowane w księgach rachunkowych Pekao.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizę umowy nabycia akcji Pekao, w celu potwierdzenia, że zastosowane przez Zarząd Jednostki Dominującej ujęcie księgowe tej umowy jest poprawne, a także w celu ustalenia zakresu nabywanych aktywów i zobowiązań, czy na Grupie Kapitałowej nie ciąży istotne zobowiązania warunkowe oraz czy nie zostały przewidziane zapisy o zapłacie warunkowej;
<p>Wycena w wartości godziwej aktywów i zobowiązań Pekao wiąże się z istotną niepewnością dotyczącą szacunków, gdyż wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń. Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wynik wyceny. Kluczowe założenia zostały opisane w Nocie 5.6 informacji dodatkowych i not objaśniających i obejmują, między innymi:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ocenę prowizorycznego rozliczenia ceny nabycia przygotowanego przez Zarząd Jednostki Dominującej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ ocenę zastosowanych metod wyceny do wartości godziwej w świetle wymogów prawnych, obowiązujących standardów sprawozdawczości finansowej oraz praktyk rynkowych dla poszczególnych kategorii aktywów i zobowiązań; ○ ocenę kompletności identyfikacji nowych aktywów i zobowiązań wynikających z działalności Pekao poprzez analizę głównych produktów w kontekście istnienia istotnych relacji z klientami i/lub dystrybutorami; ○ ocenę zastosowanych modeli wyceny do wartości godziwej pod kątem matematycznej poprawności oraz logicznej spójności; ○ ocenę założeń wykorzystanych przez Jednostkę Dominującą w modelach wyceny do wartości godziwej, w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ✓ dla stóp dyskontowych, porównanie przyjętego przez Jednostkę Dominującą poziomu do wartości oszacowanej na podstawie dostępnych danych rynkowych, ✓ dla kosztów ryzyka kredytowego oraz stóp przedpłat dla portfeli pracujących, porównanie z historycznymi wartościami oraz parametrami oczekiwanych strat kredytowych zastosowanymi przez Pekao dla celów wdrożenia standardu MSSF 9, a także odtworzenie kalkulacji Jednostki Dominującej oraz ocenę istotnych różnic w stosunku do kalkulacji
<ul style="list-style-type: none"> • stopy dyskonta; • koszty ryzyka kredytowego oraz stopy przedpłat dla portfeli pracujących; • termin i wysokość oczekiwanych przepływów pieniężnych dla portfeli niepracujących. 	
<p>Z powyższych względów rozliczenie ceny nabycia zostało przez nas uznane za kluczową sprawę badania.</p>	

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
	dokonanych przez Jednostkę Dominującą, <ul style="list-style-type: none"> ✓ dla terminu i wysokości oczekiwanych przepływów pieniężnych dla niepracujących portfeli, porównanie z historycznymi poziomami i terminami odzysków wynikających z prowadzonych przez Pekao działań windykacyjnych dla podobnych ekspozycji.

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
-------------------------	-----------------

Utrata wartości wartości firmy

Wartość księgowa wartości firmy na dzień 31 grudnia 2017 r.: 3.839 milionów złotych i na dzień 31 grudnia 2016 r.: 1.583 milionów złotych

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 26 informacji dodatkowych i not objaśniających „Wartość firmy” na stronach 138-141.

<p>Na dzień 31 grudnia 2017 r. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej wykazano wartość firmy w kwocie 3.839 milionów złotych. Poszczególne wartości firmy zostały przypisane przez Zarząd Jednostki Dominującej do ośrodków wypracowujących środki pieniężne („OWŚP”) i dla każdego OWŚP wykonany został test na utratę wartości.</p> <p>Testy te polegały na porównaniu wartości bilansowej danego OWŚP z jego wartością odzyskiwalną, szacowaną w oparciu o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wartość użytkową tj. bieżącą, szacunkową wartość przyszłych przepływów pieniężnych, • wartość godziwą, dla OWŚP stanowiących jednostki notowane na aktywnym rynku. <p>Oszacowanie wartości odzyskiwalnej jest procesem złożonym i wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń. Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę wartości odzyskiwalnej. Kluczowymi założeniami w</p>	<p>Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu ze strony naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu wycen, obejmowały, między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenę przeprowadzonej przez Zarząd Jednostki Dominującej identyfikacji przesłanek utraty wartości dla poszczególnych składników aktywów; • ocenę przeprowadzonej przez Zarząd Jednostki Dominującej identyfikacji OWŚP, w tym do których przypisana została wartość firmy i na poziomie których został przeprowadzony test na utratę wartości dla poszczególnych składników aktywów; • w odniesieniu do zastosowanych przez Zarząd Jednostki Dominującej modeli wyceny wartości użytkowej: <ul style="list-style-type: none"> ○ ocenę czy modele wykorzystywane przez Grupę Kapitałową do szacowania wartości użytkowej poszczególnych OWŚP spełniają wymogi odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej; ○ analizę przedstawionych modeli kalkulacji wartości użytkowej poszczególnych OWŚP (pod kątem
---	---

Kluczowe sprawy badania	Nasze procedury
<p><i>procesie szacowania wartości odzyskiwalnej są: wartości przyszłych przepływów pieniężnych, stopy wzrostu w okresie rezydualnym, stopy dyskonta w tym stopy wolnej od ryzyka, premii za ryzyko rynkowe, parametru beta, a także ocena aktywności rynku, z którego pochodzą notowania dla ustalenia wartości godziwej.</i></p> <p><i>Z powyższych względów zagadnienie utraty wartości wartości firmy zostało przez nas uznane za kluczową sprawę badania.</i></p>	<p><i>matematycznej poprawności oraz logicznej spójności)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>ocenę racjonalności przyjętych stóp dyskontowych poprzez porównanie do funkcjonujących na rynków stóp wolnych od ryzyka, a także premii za ryzyko rynkowe i parametru beta dostosowanych do specyfiki działalności testowanego OWŚP;</i> ○ <i>ocenę prognozowanych wyników finansowych poszczególnych OWŚP poprzez odniesienie do historycznych wyników oraz jakości budżetowania w okresach poprzednich;</i> ○ <i>porównanie rezydualnych stóp wzrostu po okresie prognoz do średnich stóp wzrostu osiągniętych w odpowiednim sektorze gospodarki i w odpowiednim kraju, a także do osiągniętych historycznie stóp wzrostu, w tym również w kontekście przyjętych stóp dyskonta;</i> • <i>dla OWŚP, dla których wartość odzyskiwalna była ustalona w oparciu o wartość godziwą:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>ocenę przeprowadzonej przez Zarząd Jednostki Dominującej analizy aktywności rynków, z których pochodzą notowania dla ustalenia wartości godziwej;</i> ○ <i>uzgodnienie notowań giełdowych do wartości wykorzystanych przez Grupę Kapitałową wraz z analizą zasadności zastosowanych premii za kontrolę.</i>

Opinia

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2017 r., skonsolidowanych finansowych wyników działalności oraz skonsolidowanych przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony tego dnia, zgodnie z MSSF UE, a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z przepisami prawa i postanowieniami statutu Jednostki Dominującej.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej sporządzonego łącznie ze sprawozdaniem Zarządu z działalności Jednostki („sprawozdanie z działalności”).

Za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa odpowiedzialny jest Zarząd Jednostki Dominującej. Ponadto Zarząd Jednostki Dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym zadaniem było złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie, na czym polega każde istotne zniekształcenie.

Naszym zadaniem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach, było także wyrażenie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Naszym zdaniem, sprawozdanie z działalności we wszystkich istotnych aspektach:

- zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto oświadczamy, iż w świetle wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia na temat oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego

Zarząd Jednostki Dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za sporządzenie oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego zgodnie z przepisami prawa.

W związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym zadaniem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach, było wyrażenie opinii, czy emitent zobowiązany do złożenia oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego, stanowiącego wyodrębnioną część sprawozdania z działalności, zawarł w tym oświadczeniu informacje wymagane przepisami prawa lub regulaminami oraz w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Naszym zdaniem, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, Grupa Kapitałowa zawarła informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, j, k oraz lit. l rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) („rozporządzenie”). Ponadto stwierdzamy, że informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-f, h oraz lit. i rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostały sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- są zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Informacja o sporządzeniu oświadczenia na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że Jednostka Dominująca sporządziła odrębne sprawozdanie Grupy Kapitałowej na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2c ustawy o rachunkowości, łącznie z odrębnym sprawozdaniem z na temat informacji niefinansowych Jednostki Dominującej.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych Grupy Kapitałowej i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Niezależność i wybór firmy audytorskiej

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu.

W trakcie przeprowadzania badania kluczowi biegli rewidenci i firma audytorska pozostawali niezależni od Jednostki Dominującej zgodnie z przepisami ustawy o biegłych rewidentach, rozporządzenia UE oraz „Kodeksem Etyki Zawodowych Księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC)” przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie były świadczone zabronione usługi niebędące badaniem, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia UE oraz art. 136 ustawy o biegłych rewidentach, z uwzględnieniem przepisów przejściowych, określonych w art. 285 ustawy o biegłych rewidentach.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadzono na podstawie uchwały Rady Nadzorczej z dnia 18 lutego 2014 r.

Całkowity nieprzerwany okres trwania naszego zaangażowania w badanie skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej wynosi 4 lata począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2014 r.

W imieniu firmy audytorskiej
KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
Nr ewidencyjny 3546
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa

.....
Marcin Dymek
Kluczowy biegły rewident
Nr ewidencyjny 9899
Komandytariusz, Pełnomocnik

.....
Stacy Ligas
Członek Zarządu KPMG Audyt Sp.z o.o.,
Komplementariusza KPMG Audyt Spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.

Warszawa, dnia 14 marca 2018 r.